

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Pohteen järjestöavustusten periaatteiden kehittämisen tausta-aineisto:

- Järjestöfoorumin työpajan tulokset**
- JYRYn, järjestöverkostojen koolle kutsujen ja kuntien järjestöyhdyshenkilöiden kyselyn tulokset**
- Mahdollisten muutosten euromääräistä laskentaa**

Marjo Riitta Tervonen ja Helena Liimatainen, Pohde

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 1 Rajataan avustusten hakumahdollisuus vain Pohteen sosiaali- ja terveysjärjestöiksi tulkitsemille järjestöille

Negatiivisia vaikutuksia:

- Ennaltaehkäisevää toimintaa voisi jäädä toteutumatta
- Alueellinen epätasa-arvo voisi lisääntyä, jos jossain kunnassa ei ole sote-järjestöjä.

Muita huomioita:

- Kuntien vastuulle paikallinen kulttuuri-, liikunta-, harrastus- ja tapahtumatoiminta
- Hyvinvointialueen vastuulle ennaltaehkäisevä hyvinvointityö, osallisuuden, yksinäisyyden ehkäisyn ja arkea tukevan matalan kynnyksen toiminnan tuki

Kysely: Vaihtoehto 1 Rajataan avustusten hakumahdollisuus vain Pohteen sosiaali- ja terveysjärjestöiksi tulkitsemille järjestöille

Negatiivisia vaikutuksia:

- Vähentäisi harrastus- ja tukimahdollisuuksia
- Liian tiukka rajausta sulki asukkaita lähellä olevia hyvinvointia edistäviä toimijoita pois
- Vähentäisi vertaistuellista toimintaa
- Lisäisi alueellista epätasa-arvoa

Muita huomioita:

- Edellyttäisi kunnilta vastuunottoa muiden järjestöjen avustamisesta
- Avustaminen riippuisi Pohteen tulkinnasta.

Positiivisia vaikutuksia:

- Hyviä vaikutuksia, jos kunta avustaisi muita
- Kunnan näkökulmasta selkeyttäisi avustamista
- Vahvistaisi strategista vaikuttavuutta
- Lieventäisi hallituksen leikkausten vaikutuksia
- Liikunta- ja kulttuurijärjestöt voisivat keskittyä perustehtäviinsä
- Lisäisi asukkaille saavutettavaa toimintaa
- Tukisi sote-palvelujen järjestämistä.

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 2 Rajataan avustusten hakumahdollisuus vain niille järjestöille, joiden kotipaikka on Pohjois-Pohjanmaalla

Negatiivisia vaikutuksia:

- Riskinä olisi tärkeiden erityispalvelujen ja harvinaisempia sairauksia sairastavien tuen katoaminen, koska alueella ei ole näitä toimijoita

Muita huomioita:

- Asukkaalle ei ole ensisijaista se, kuka toimintaa järjestää.

Positiivisia vaikutuksia:

- Rajaus turvaisi avustusrahojen pysymisen maakunnassa ja voisi mahdollistaa paikallisille yhdistyksille suuremmat avustukset.

Kysely: Vaihtoehto 2 Rajataan avustusten hakumahdollisuus vain niille järjestöille, joiden kotipaikka on Pohjois-Pohjanmaalla

Negatiivisia vaikutuksia:

- Monien järjestöjen toiminta alueella loppuisi
- Kaventaisi asukkaille tarjolla olevia tukimuotoja ja lisäisi valtakunnallisesti epätasa-arvoa
- Heikentäisi vain valtakunnallisesti löytyvän erityisosaamisen saamista alueen asukkaiden hyödyksi, jos alueelta ei löydy kohderyhmälle toimijaa.

Positiivisia vaikutuksia:

- Kohdentaisi avustukset alueelliset erityispiirteet tunteville toimijoille
- Vahvistaisi alueellisia ja paikallisia rakenteita ja toimijoita.

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 3 Rajataan avustettavan toiminnan kohderyhmät avustusperiaatteissa olevaan listaan (ei tarvetta tiiviille yhteistyölle)

Negatiivisia vaikutuksia:

- Kohderyhmän liian tiukka rajaaminen olisi uhka toiminnan rajaamisen näkökulmasta
- Varhainen ja ennalta ehkäisevä tuki asukkailta vähentyisi
- Lapsiperheiden osalta toiminnan väheneminen vaikuttaisi mm. vanhemmuuden tuen vähenemiseen
- Voisi vähentää pienten toimijoiden toimintaa
- Voisi vähentää pienten paikkakuntien toimintaa tai leimata toimintaan osallistujia.

Ei tunnistettu positiivisia vaikutuksia.

Kysely: Vaihtoehto 3 Rajataan avustettavan toiminnan kohderyhmät avustusperiaatteissa olevaan listaan (ei tarvetta tiiviille yhteistyölle)

Negatiivisia vaikutuksia:

- Poistaisi kaikille avoimen matalan kynnyksen ennalta ehkäisevän toiminnan
- Lisäisi segregatiota
- Voi lisätä palvelujen tarvetta ja kustannuksia
- Vähentäisi vanhemmuuden tukea
- Vähentäisi muiden kohderyhmien vertaistukea
- Vähentäisi vapaa-ajan toimintoja
- Heikentäisi ikäihmisten toimintakyvystä huolehtimista ja yksinäisyyden ehkäisyä.

Positiivisia vaikutuksia:

- Vahvistaisi kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien tukea
- Toiminta täydentäisi julkisia palveluja
- Selkeyttäisi avustusten kohdentumista
- Vähentäisi kohderyhmien yksinäisyyttä ja mielenterveysoireita.

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 4 Rajataan osa toiminnasta avustamisen ulkopuolelle: retket ja matkat sekä yleisötapauhtumat

Negatiivisia vaikutuksia:

- Tapauhtumat ovat merkittäviä
- Ensikontaktit vähenisivät, jos yleisötapauhtumat rajattaisiin pois - tieto liikkuisi huonommin ja toiminnan löydettävyys heikkenisi
- Jos retket rajattaisiin pois, vähenisi vertaistuellinen yhdessäolo ja mahdollisuus kohdata toisilla paikkakunnilla olevia muita samoja asioita kokeneita henkilöitä
- Riskinä alueellinen eriarvoistuminen, jos kunnasta ei olisi mahdollista hakea avustuksia

Positiivisia vaikutuksia:

- Rajaus olisi helppo toteuttaa
- Retkillä ja matkoilla ei pitkäaikaisia vaikutuksia
- Yksi kertaluonteinen tapauhtuma yhdellä paikkakunnalla ei ole rinnastettavissa säännölliseen viikoittaiseen toimintaan

Muita huomioita:

- Muita rajaamismahdollisuuksia: samalle toimijalle joka toinen vuosi, omavastuuosuus retkille ja matkoille tai yleisötapauhtumiin maksimisumma avustukselle
- Mahdollisuus vuoropuheluun kuntien kanssa.

Kysely: Vaihtoehto 4 Rajataan osa toiminnasta avustamisen ulkopuolelle: retket ja matkat sekä yleisötapahtumat

Negatiivisia vaikutuksia:

- Heikentäisi yhteisöllisyyttä ja matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia
- Vaikeuttaisi kuntien avustusprosesseja
- Tapahtumien rajaaminen ulkopuolelle heikentäisi tiedon levittämistä
- Vähentäisi yksinäisten virkistysmahdollisuuksia
- Heikentäisi nuorten saamista mukaan
- Vähentäisi tapahtumien määrää ja vapaa-ajan toimintoja.

Positiivisia vaikutuksia:

- Selkeyttäisi avustuslinjauksia
- Ohjaisi avustamista pitkäaikaisempiin toimintamuotoihin
- Parantaisi avustetun toiminnan alueellista kattavuutta, säännöllisyyttä ja vaikuttavuutta

Muita huomioita:

- Osavastuun hyödyntäminen
- Avustaminen vain osana laajempaa kokonaisuutta.

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 5 Rajataan osa toiminnasta avustamisen ulkopuolelle: lapsiperheiden ja ikäihmisten kohtaamispaikkatoiminta ja kerhot

Negatiivisia vaikutuksia:

- Vähentäisi kohtaamisia ja yhteisöllisyyttä
- Lisäisi raskaampien palvelujen käyttöä
- Kohtaamispaikoilla käy useita heikommassa asemassa olevien ryhmiin kuuluvia
- Vastuu toiminnan järjestämisestä siirtyisi järjestöiltä kunnan harteille.

Ei tunnistettu positiivisia vaikutuksia

Kysely: Vaihtoehto 5 Rajataan osa toiminnasta avustamisen ulkopuolelle: lapsiperheiden ja ikäihmisten kohtaamispaikkatoiminta ja kerhot

Negatiivisia vaikutuksia:

- Lisäisi yksinäisyyttä ja lapsiperheköyhyyttä
- Vähentäisi vertaistukea
- Lisäisi korjaavien palvelujen tarvetta ja kasvattaisi kustannuksia
- Vaikeuttaisi kuntien avustusprosesseja
- Lisäisi alueellista epätasa-arvoa
- Vähentäisi vapaa-ajan toimintoja
- Antaisi Pohteesta huonon kuvan.

Ei tunnistettu positiivisia vaikutuksia.

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 6 Rajataan osa kuluista ulkopuolelle: osallistujien liikuttaminen, majoitus ja siihen liittyvät ruokailut

Negatiivisia vaikutuksia:

- Pienillä paikkakunnilla ei ole palveluliikennettä, jolloin liikkumisen tuen pois rajaaminen voisi rajoittaa osallistumista
- Ilman avustusta toiminnan järjestäminen olisi mahdotonta
- Heikentäisi vähävaraisten osallistumista
- Vaikeuttaisi toisella paikkakunnalla toteutuvaan toimintaan osallistumista.

Positiivisia vaikutuksia:

- Järjestöt voisivat kustantaa itse
- Vain lyhytaikaisia hyvinvointivaikutuksia
- Koskisi vain pientä osallistujajoukkoa

Muita huomioita:

- Omavastuuosuus tai maksimisumma avustukselle.

Kysely: Vaihtoehto 6 Rajataan osa kuluista ulkopuolelle: osallistujien liikuttaminen, majoitus ja siihen liittyvät ruokailut

Negatiivisia vaikutuksia:

- Vähentäisi matkojen järjestämistä ja virkistysmahdollisuuksia
- Heikentäisi toiminnan saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta
- Heikentäisi vähävaraisten osallistumismahdollisuuksia
- Vaikeuttaisi kunnan avustusprosesseja
- Lisäisi byrokratiaa.

Positiivisia vaikutuksia:

- Selkeyttäisi avustusten kohdentumista
- Lisäisi avustetun toiminnan vaikuttavuutta
- Kohdentaisi avustukset toimintaan.

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 7 Määritellään kumppanuusavustuksissa, kuinka suuri osuus toiminnan rahoituksesta tulee olla muuta rahoitusta

Ei tunnistettu negatiivisia vaikutuksia

Muita huomioita:

- Tämän lisäksi olisi hyvä olla myös muu peruste, esim. alueellinen laajuus tai vaikuttavuus

Positiivisia vaikutuksia:

- Merkittävä omarahoitusosuus olisi hyvä määritellä
- Olisi hyvä määritellä selkeästi, mistä %-osuudesta puhutaan.

Kysely: Vaihtoehto 7 Määritellään kumppanuusavustuksissa, kuinka suuri osuus toiminnan rahoituksesta tulee olla muuta rahoitusta

Negatiivisia vaikutuksia:

- Epätasa-arvoinen eri kokoisia toimijoita kohtaan

Muita huomioita:

- Tulisiko huomioida toiminnan vuosittainen euromääräinen laajuus tai avustuksen saajan varallisuus?

Positiivisia vaikutuksia:

- Lisäisi avustusten vaikuttavuutta
- Monipuolistaisi avustusten rahoituspohjaa
- Selkeyttäisi kumppanuusavustusten roolia täydentävänä rahoituksena
- Kasvattaisi kuntien toiminta-avustusten merkitystä.

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 7 Määritellään kumppanuusavustuksissa yhden avustuskohteen enimmäismäärä € tai % kumppanuusavustusten määrärahasta

Negatiivisia vaikutuksia:

- Joissakin tilanteissa ensisijainen rahoitus voisi olla riittämätön toiminnan toteuttamiseen.

Positiivisia vaikutuksia:

- Pystyttäisiin paremmin varmistamaan, että avustukset kohdentuvat useammalle asukasryhmälle
- Toimiva, jos %-osuus olisi ajoissa tiedossa.

Kysely: Vaihtoehto 7 Määritellään kumppanuusavustuksissa yhden avustuskohteen enimmäismäärä € tai % kumppanuusavustusten määrärahasta

Negatiivisia vaikutuksia:

- Pienentäisi toimintakokonaisuuksia ja niissä tavoitettujen henkilöiden määriä
- Vaikeuttaisi järjestöjen toimintaa

Muita huomioita:

- Alueelliselle toiminnalle voisi olla eri enimmäismäärä kuin paikalliselle.

Positiivisia vaikutuksia:

- Avustukset jakautuisivat tasaisemmin useammalle toimijalle
- Lisäisi avustamisen yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

Järjestöfoorumi: Vaihtoehto 9 Muutetaan myös toiminta-avustukset harkinnanvaraisiksi

Ei tunnistettu negatiivisia vaikutuksia

Muita huomioita:

- Avustuksille tulisi määritellä minimi ja helpottaa hakuprosessia
- Harkinnanvaraisuuden periaatteita esim. vaikuttavuus, toiminnan jatkuvuus, alueellinen tasa-arvo, saavutettavuus ja maksuttomuus.
- Kaksiportainen maksimisumma avustuksille: erikseen katto yksittäisille yhdelle paikkakunnalle kohdentuville avustuskohteille, korkeampi katto usean kunnan alueella toistuvasti toteutuvalla toiminnalla.

Positiivisia vaikutuksia:

- Jos toiminta-avustuksia ei muuteta harkinnanvaraiseksi, jäävät summat niin pieniksi, että toimintaa olisi hankala toteuttaa
- Jos kriteerit olisivat ajoissa tiedossa, toiminnan voisi suunnitella oikein
- Toimisi, kun harkinta perustuisi selkeisiin ja avoimiin kriteereihin.

Kysely: Vaihtoehto 9 Muutetaan myös toiminta-avustukset harkinnanvaraisiksi

Negatiivisia vaikutuksia:

- Heikentäisi ennakoitavuutta ja vaarantaisi järjestöjen toimintaa
- Vähentäisi vapaa-ajan toimintoja
- Lisäisi avustamisen politisoitumista
- Lisäisi alueellista epätasa-arvoa

Muita huomioita:

- Tarvitaan selkeät ja avoimet kriteerit.

Positiivisia vaikutuksia:

- Mahdollistaisi avustusten strategisen kohdentamisen
- Lisäisi joustavuutta ja mahdollistaisi reagoinnin muutoksiin toimintaympäristössä
- Lisäisi vaikuttavuutta ja alueellista kattavuutta
- Lisäisi avustusten jakautumisen oikeudenmukaisuutta
- On linjassa sen kanssa, että useimmiten hv-alueiden ja kuntien avustukset ovat harkinnanvaraisia
- Kasvattaisi kuntien toiminta-avustusten merkitystä.

Järjestöfoorumi: Oma vaihtoehto ja sen vaikutukset

- Pois kohderyhmärajausista: Rahoitusta voisi hakea laajasti ikäryhmille, esim. digiopastusta selkokielellä kaikille ikäryhmille (huom. Tähänkin asti avustusta on voinut hakea laajasti eri kohderyhmille, vaikka ensisijainen kohderyhmä onkin tullut määritellä ja laajan kohderyhmän toiminnassa on edellytetty tiivistä yhteistyötä; digiopastuksessa ei ole edellytetty mitään yhteistyötä)
- Avustuskriteerien tulisi painottaa enemmän säännöllistä ja alueellista toimintaa kuin kertaluonteisia paikallisia toimintoja, jolloin vaikutukset olisivat pidempiaikaisia.

Kysely: Painotus säännöllisessä ja alueellisessa toiminnassa vs. kertaluonteisessa paikallisessa toiminnassa

Negatiivisia vaikutuksia:

- Oulun osalta on kyse isosta kunnasta, joten ei voisi tarkastella samalla tavalla kuin pienempiä kuntia
- Pitkät välimatkat vaikeuttaisivat toiminnan järjestämistä ja saavutettavuutta
- Heikentäisi paikallista yhteisöllisyyttä
- Vaikeuttaisi paikallisiin tarpeisiin vastaamista
- Vähentäisi kertaluonteisen toiminnan toimimista sisäänheittäjänä säännölliseen toimintaan
- Vähentäisi vapaa-ajan toimintoja
- Suurentaisi haettuja avustuksia.

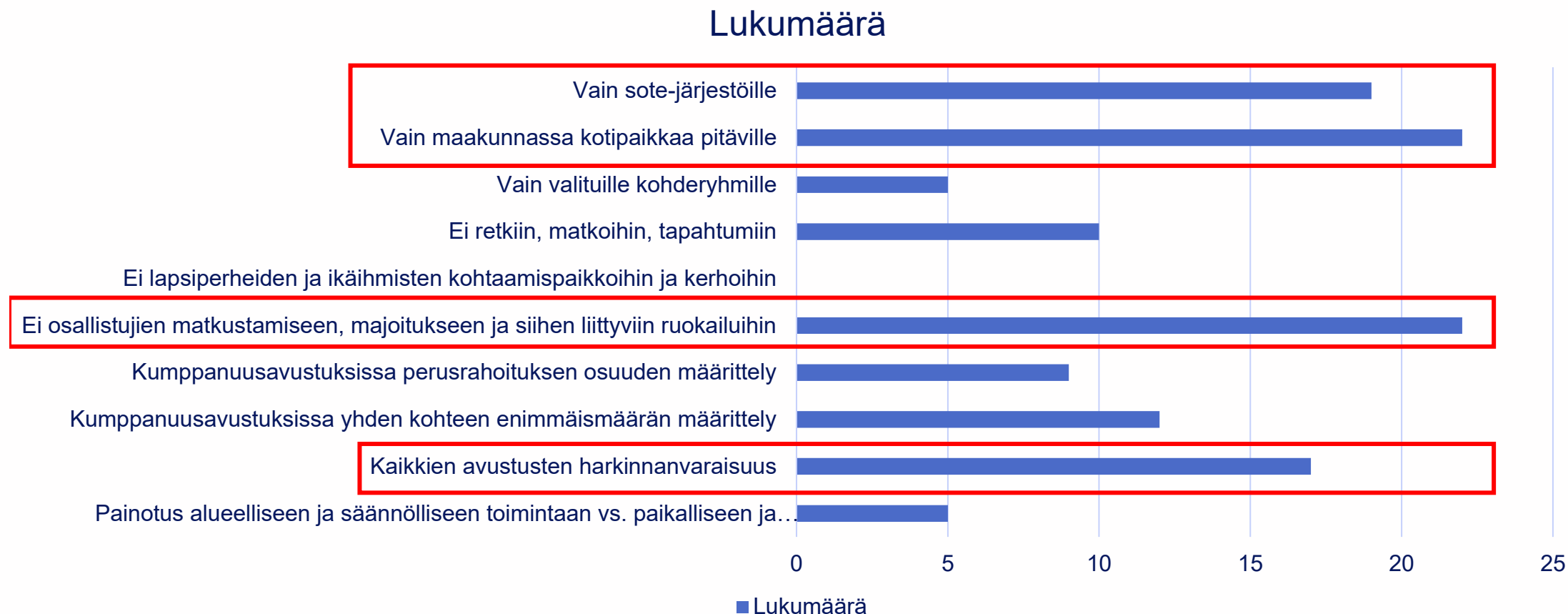
Positiivisia vaikutuksia:

- Vahvistaisi asukkaiden yhdenvertaisuutta
- Vahvistaisi toiminnan laatua, pitkäjänteisyyttä ja vaikuttavuutta
- Mahdollistaisi varhaisen tuen, vertaistuen ja ennalta ehkäisyn
- Voisi kannustaa alueellisia järjestöjä hakemaan avustusta ja jakamaan se edelleen paikallisille toimijoille toiminnan järjestämiseen

Muita huomioita:

- Edellyttäisi kunnilta vastuunottoa kertaluonteisen paikallisen toiminnan avustamisesta.

Osallistujien äänestys parhaista muutoksista periaatteisiin (n=järjestöfoorumi 22+kysely 22=44)

Mitä muutokset tarkoittaisivat euroina?

Mitkä vuonna 2026 avustusta saaneista jäisivät ilman avustusta, jos valittaisiin sote-järjestörajaus?

- Kulttuuriyhdistykset: Ranttali ry
- Nuorisoyhdistykset:
 - Kiimingin Huttukylän Nuorisoseura ry
 - 4h-yhdistykset: Hailuoto, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Pudasjärvi, Pyhäjoki, Tyrnävä, Utajärvi
- Liikuntaseurat: Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja urheilu ry

→ Yhteensä 48 405,66 €

Mitkä vuonna 2026 avustusta saaneista jäisivät ilman avustusta, jos valittaisiin kotipaikkarajaus?

- Balanssi r.y.
- Hope - Yhdessä & Yhteisesti ry
- Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf
- Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
- ME ITSE ry
- Parasta Lapsille r.y., ruotsiksi För Barnens Bästa r.f.
- Pelastakaa Lapset ry, ruotsiksi Rädda Barnen rf
- Positiiviset ry, HivFinland rf
- Siskot ja Simot ry
- SOS-lapsikyläsäätiö sr
- Suomen Kuurosokeat ry.

→ Yhteensä 103 960 €

Kumppanuusavustusten rajausten vaikutuksia

- Jos perusrahoituksen osuus määriteltäisiin väh. 50 %:iin, nykyisiin avustuksen saajiin ei todennäköisesti kohdistuisi vaikutuksia
- Jos perusrahoituksen osuus määriteltäisiin 70 %:iin, vaikutuksia voisi olla ainakin seuraaviin toimintoihin:
 - Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Suomen piiri: MLL:n paikallisen ja vapaaehtoisen lapsi- ja perhetoiminnan ohjaus
 - Parasta Lapsille r.y.: Näe hyvä mussa –toiminta

→ Yhteensä 13 971,57 €
- Jos yhden kohteen enimmäismäärä olisi 10 % kumppanuusavustusten määrärahasta (490 000 €), vaikutuksia olisi yhteen toimintaan:
 - Nuorten Ystävät: Klubitalo Pönnkä → 26 000 €

- Jos enimmäismäärä olisi 5 %, vaikutuksia olisi seuraaviin toimintoihin:
 - MIELI Oulun seudun Mielenterveys ry: MIELI Kriisikeskus Oulu
 - Nuorten Ystävät: Klubitalo Pönnkä
 - Oulun ensi- ja turvakoti ry: Avokriisityö
 - Parasta Lapsille r.y.: Näe hyvä mussa –toiminta
 - Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry: Kumppanuuskeskuksen neuvontapiste
 - Raahen Psykyke ry: Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien matalankynnyksen kohtaamispaikka, vapaaehtois- ja vertaistoiminta

→ Yhteensä 91 360 €